

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Kultur- og kirke departementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

dok 111

Kultur- og kirke dep.	
Saksnr. <i>200800086</i>	Dato <i>30.4.09</i>
Kode <i>Ki-212</i>	

Deres ref
2008/00086 KIA POG

Vår ref
200900700-/RGU

Dato **28 APR. 2009**

Høring - Pilegrimsmotivet - "På livets vei"

Miljøverndepartementet (MD) viser til brev av 12.02.2009 vedlagt utredningen "På livets vei" om Pilegrimsmotivet - et nasjonalt utviklingsprosjekt. Vi viser også til kontakt mellom Kultur- og kirke departementet (KKD) og MD i forkant av utredningen i den hensikt å få til et godt samarbeid knyttet til pilegrimsfeltet.

MD er positive til at KKD har fått utarbeidet utredningen om pilegrimsmotivet som mulig nasjonal satsing. Dette kan bidra til en videreutvikling og forsterking av den nasjonale satsingen som allerede er i gang fra MDs side med verdiskapingsprogrammet på kulturminneområdet. I programmet deltar Pilotprosjektet Pilegrimsleden som et av elleve pilotprosjekter.

Det har siden tidlig på 1990 tallet vært en bred satsing på pilegrimsfeltet, hvor mange ulike aktører har vært involvert, bl.a. MD, Riksantikvaren, Direktoratet for naturforvaltning, fylkesmenn, fylkeskommuner og kommuner. Det har i perioden også vært lagt ned en stor innsats fra frivillig sektor og enkeltpersoner. Arbeidet har pågått i ulike faser og med ulik styrke gjennom de siste 15 år. Det er således opparbeidet lang og bred erfaring og mye kunnskap knyttet til arbeidet med pilegrimleden. Den brede pilegrimssatsingen som har pågått over lang tid og de erfaringene man kan trekke av det, mener vi ikke godt nok reflekteres i utredningen. Denne kunnskapen og erfaringen vil det være nyttig å ha med i det videre arbeidet med pilegrimsleden.

Pilotprosjektet pilegrimsleden viderefører mye av kunnskapen og erfaringen på

pilegrimsfeltet. Verdiskapingsprogrammet er en stor og bred satsing, hvor Riksantikvaren har ansvaret for gjennomføringen. Programmet skal bidra til at kulturminner brukes som ressurser i samfunnsutviklingen. I tillegg til at Pilegrimsleden i seg selv er et viktig kulturminne med veifar fra ulike tidsepoker, skal kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap langs strekningen være basis for utviklingsprosjektet og bidra til økt interesse og opplevelser langs leden. Prosjektet har også klare koblinger til reiselivet ved at prosjektet skal få flere til å vandre leden.

Pilegrimsfeltet kjennetegnes ved at det er stor bredde med mange interesser involvert, som reiseliv, næringsutvikling, turisme, historie, friluftsliv i tillegg til natur- og kulturarv. Det er viktig at disse aspektene er med i det videre arbeidet med pilegrimsleden, i tillegg til det religiøse innholdet.

Når det gjelder utredningens omtale av kultur og forskning som ledd i å utvikle pilegrimsvirksomheten, vil MD tilføye at det gjennom Verdiskapingsprogrammet på kulturminneområdet er etablert følgeevaluering i regi av to forskningsmiljøer. Formålet er å innhente kunnskap om kulturarven som utviklingsressurs og som grunnlag for verdiskaping. Forskningen har pågått i 2 år og avsluttes i 2010. Pilotprosjektet pilegrimsleden er som de andre elleve pilotprosjektene også gjenstand for følgeevalueringen.

Det kan også tilføyes at Norsk Institutt for kulturminneforskning på oppdrag fra Pilotprosjektet Pilegrimsleden har utarbeidet en rapport 21/07 om bl.a. internasjonale erfaringer som kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet med pilegrimsleden.

Det fremgår av utredningen at det er et mål å skape en god modell for forvaltning, utvikling og fornying av pilegrimstradisjonene i Norge. Det er imidlertid en del forutsetninger som legges til grunn for at arbeidet skal lykkes og som berører MDs innsats og virkeområde. Dette er det behov for dialog med KKD om. Det foreslås bl.a. at Pilotprosjektet Pilegrimsleden tillegges en rekke oppgaver i 2010. Dette gjelder både nye oppgaver og oppgaver som er en del av prosjektet idag. Dette må drøftes i den videre prosessen.

Pilotprosjektet Pilegrimsleden vil være en del av Verdiskapingsprogrammet på kulturminneområdet ut 2010. Budsjettramme og hvilke enkelttiltak som prosjektet vil gjennomføre i 2010 er ikke endelig avklart. MD har så langt ikke lagt opp til satsing utover 2010 på området. MD er opptatt av at departementenes satsinger på pilegrimsområdet blir godt koordinert og har tatt initiativ til en nærmere dialog med KKD om videre utvikling av feltet.

Til orientering har Pilotprosjektet Pilegrimsleden bedt om å få utredet om pilegrimsleden kan gis en form for nasjonal sikring eller regulering. Dette for å kunne ivareta leden i et langsiktig perspektiv. Denne drøftingen er KKD invitert til å delta i.

Avslutningsvis viser til vi til kontakt med KKD om utsettelse av høringsfristen til idag.

Med hilsen

Liv Hege Skagestad

Liv Hege Skagestad (e.f.)
avdelingsdirektør

R. Guribye
Ragnhild Guribye
Seniorrådgiver